

המשבר הפנימי באיראן

אפרים קם

כמדי שנה צוין בערי איראן גם השנה ב־18 בספטמבר "יום ירושלים". עבור המשטר האסלאמי זהו יום חשוב, הנועד להדגשת היעד של שחרור ירושלים על ידי המוסלמים ותמיכה בעם הפלסטיני מול ישראל, והוא מאופיין על ידי תהלוכות המונים ונאומים מתלהמים נגד ישראל והציונות, ואולם השנה נשא היום אופי שונה, ובמוקדו הועמד העימות הפנימי באיראן. המחנה הרפורמיסטי, החותר לשנות את אופי המשטר, ביקש לנצל את היום כדי להוציא רבבות מתומכיו לרחובות להפגנות הזדהות עם דרישותיו, ואילו המשטר התארגן כדי למנוע התפרצות נוספת של התסיסה. בפועל, הייתה יד המשטר שוב על העליונה. בטהראן ובערים אחרות הפגינו אלפי אנשים נגד מדיניות הממשלה, אך המשטר הצליח לארגן הפגנות תמיכה גדולות יותר, שהאפילו על מחאת הרפורמיסטים.

הפגנות יוני ולאחריהן

רתיעתם של אנשי המחנה הרפורמיסטי מלצאת לרחובות ב"יום ירושלים" בהמוניהם משקפת את הצלחתו של המשטר לבלום את התפשטות המחאה בשלב הנוכחי. הפגנות הזעם שפרצו בעקבות פרסום תוצאות הבחירות לנשיאות, ב־12 ביוני 2009, הגיעו לשיאן בעשרת הימים הראשונים, מבחינת היקף המשתתפים בהן, עוצמת אמצעי הנגד שהפעיל נגדן המשטר ומספר הנפגעים בהן, ובכללם כמה עשרות הרוגים. ההפגנות בערי איראן היו הגדולות ביותר בתולדות המשטר, והשתתפו בהן מאות אלפי אנשים. דרישות המפגינים עברו הקצנה מהירה – מדרישה לתיקון תוצאות הבחירות לקריאות "מוות לדיקטטור", ואולם בימים שלאחר מכן חלה ירידה הדרגתית בולטת בהיקף המשתתפים בהן, ומאז אמצע יולי הן נעשו ספוראדיות, ובדרך כלל השתתפו בהן לא יותר מכמה אלפי אנשים, לעתים פחות.

אפרים קם הוא סגן ראש המכון וחוקר בכיר במכון למחקרי ביטחון לאומי

למרות עוצמת ההפגנות בימים הראשונים, לא איבד המשטר שליטה בשטח בשום שלב, ולא נכנע לדרישות המפגינים לבטל את תוצאות הבחירות. הכלי העיקרי שבאמצעותו עלה בידי המשטר להרתיע את הרפורמיסטים מלצאת לרחובות בהמוניהם היה הפעלת כוח פיזי והפחדה. המשטר השתמש בעיקר בכוחות המשטרה, בכוחות מיוחדים לדיכוי מרי אזרחי ובאנשי מיליצית הבאסיג' – מיליצית מתנדבים ובה כשלושה מיליון איש, הכפופה ל"משמרות המהפכה" – שהוכיחה את עצמה ככוח מאומן המסוגל לדכא התפרצויות מחאה. אנשי "משמרות המהפכה" עצמם לא הופעלו בדרך כלל ברחובות נגד המפגינים, כנראה משום שהמשטר לא ראה בכך צורך עד כה ומשום שלהבדיל מאנשי הבאסיג', אנשי "המשמרות" אינם מורשים להיכנס לקמפוסים ולעצור שם סטודנטים, ואולם ל"משמרות המהפכה" היה תפקיד חשוב מאחורי הקלעים – באיסוף מודיעין על התארגנות האופוזיציה ובשיבושה, בזיוף תוצאות הבחירות ובחקירת הרפורמיסטים העצורים.

מאז פרוץ ההפגנות בחר המשטר לנקוט יד קשה כלפי הרפורמיסטים, כמעט ללא גילויי פשרנות. אמנם עד כה לא נעצרו המנהיגים הבכירים ביותר של תנועת המחאה, אף שמפעם לפעם רווחו שמועות על כוונה לעצורם, ואולם עוזריהם ובני משפחותיהם נעצרו, לפרקי זמן קצרים לפחות. המשטר מנהל מסע הכפשה נגד מנהיגי הרפורמיסטים, ובין השאר הודיעה הוועדה לשמירת החוקה, האחראית לסינון המועמדים בבחירות, כי מועמד הרפורמיסטים מיר-חוסין מוסאווי לא יורשה עוד בעתיד להתמודד בבחירות לנשיאות. המשטר גם הודיע שתיפתח חקירה מיוחדת נגד המועמד הרפורמיסטי הנוסף מהדי קארובי במגמה להעמידו לדין באשמת סיוע לאויבי המשטר. מאות רבות מבין פעילי התנועה, ובהם פעילים בכירים, נעצרו לתקופות ארוכות, וכמה מהם עונו בתאי המעצר או הובאו למשפטי ראווה, והודאותיהם פורסמו בתקשורת. המשטרה פושטת מפעם לפעם על משרדים הקשורים למנהיגי הרפורמיסטים וסוגרת אותם כדי לשבש ניסיונות התארגנות של האופוזיציה. בו בזמן הודיע המשטר שבכוונתו לבדוק את תוכני תכניות הלימודים באוניברסיטאות כדי שאלה לא יפגעו בערכי הדת והמהפכה, והוא מבקש להגביר את האסלאמיזציה של מערכת החינוך. המשטר עלול גם לבצע טיהורים באוניברסיטאות, מתוך הנחה שהן המוקד החשוב ביותר של המחאה, בעיקר בתקופת הלימודים, שהחלה בראשית אוקטובר, שבמהלכה כבר ניכרת תסיסה מוגברת בקמפוסים. בינתיים הוא סוגר את עיתוני הרפורמיסטים, ועיתונאים נאלצו להימלט מאיראן מחשש שמא ייעצרו.

מול השימוש בכוח ואיומי המעצר הורידו הרפורמיסטים פרופיל. חשוב להם להפגין ולהמחיש שהשלטון אינו לגיטימי, שהתסיסה חיה וגמשכת ושלא יוותרו על מאבקם, ואולם בהיעדר יכולת להתמודד עם כוחו המאורגן של המשטר, הם

מסתפקים בשלב זה בפעולות מחאה לא אלימות: הפגנות מצומצמות, יצירת פקקי תנועה מכוונים בערים, קריאות "אללה אכבר" מאורגנות בלילות מעל גגות בתים, צביעת ססמאות נגד אחמדי-נג'אד וחאמנהאי ברחובות, ושימוש באתרי אינטרנט, ברשתות חברתיות ובבלוגים לצורכי התארגנות, קשר ושימור התסיסה.

המשבר: מבט לאחור

מלכתחילה היה ברור כי התסיסה שפרצה החוצה באיראן ביוני 2009 לא נבעה ביסודה מהטענה בדבר זיוף תוצאות הבחירות לנשיאות. טענת הזיוף הייתה הזרז להתפרצות, לא הגורם לה. את בסיס המחאה יצרו התסכול וחוסר שביעות הרצון של חלק גדול מהציבור האיראני, אולי רובו, מאופיו של המשטר ומהתנהלותו בענייני הפנים. איראנים רבים אינם מוכנים עוד לשאת את התערבותו של המשטר האסלאמי בחיי הפרט ואת משטר הדיכוי שהנהיג – אשר גברו מאז תחילת כהונתו של מחמוד אחמדי-נג'אד כנשיא ב־2005. מכאן דרישתם ליתר חופש אישי ושמירה על זכויות הפרט, להרחבת החופש הפוליטי ולצמצום השחיתות בצמרת. מכאן גם הקריאה בהפגנות "מוות לדיקטטור", שכבר כוונה בהפגנות קודמות כלפי אחמדי-נג'אד, אך הפעם הופנתה גם כלפי המנהיג הרוחני עלי חאמנהאי. על אלה נוסף המצב הכלכלי הקשה באיראן, המתבטא בין השאר בשיעורי אינפלציה ואבטלה גבוהים ובמצוקת דיור, התורמים לתחושה בקרב רבים כי תמלוגי הנפט נעצרים בדרך למטה ואינם משמשים לרווחת הפרט ולשיפור המצב הכלכלי. רצון זה בשינוי קיים באיראן זה מכבר, בעיקר בקרב הדור הצעיר והנשים, והתבטא בעבר מפעם לפעם בעיקר בהפגנות סטודנטים, שדוכאו בידי המשטר במהירות וביעילות.

עוצמת ההתלקחות שפרצה בעקבות פרסום תוצאות הבחירות לנשיאות הפתיעה כנראה את המשטר, והעמידה בפניו את האתגר הפנימי המשמעותי ביותר לעתידו זה שנים רבות. משבר יוני 2009 חשף כמה סדקים בבסיס המשטר:

1. שבר בין המשטר לחלק ניכר מהעם: ההפגנות הענקיות של חודש יוני הבהירו למשטר, לראשונה בעוצמה כה רבה, כי חלק גדול מהציבור מאס במדיניותו ובראשיו. ההפגנות שיקפו אכזבה עמוקה מהציפיות שלא התמלאו, מכישלוננו של המשטר למלא את ההבטחות לצדק כלכלי-חברתי, לחופש פוליטי בדמוקרטיה אסלאמית ולרווחה כלכלית. הסברי המשטר כי ההפגנות היו תוצאה של חתרנות חיצונית ופעולה של מעטים לא שכנעו את הציבור הרוצה בשינוי.

2. קרע בצמרת המשטר: בראש המחאה עמדו אישים בכירים בצמרת המשטר ובשר מבשרה של המהפכה האסלאמית – הנשיאים לשעבר רפסנג'אני וחאתמי, ראש הממשלה לשעבר מוסאווי ויושב ראש הפרלמנט לשעבר

קארובי. אין מדובר בחתירה למהפכת נגד ובדרישה לשינוי המשטר האסלאמי, ורוב הציבור האיראני ממשיך כנראה לצדד ברפובליקה אסלאמית כמסגרת המשטר המועדפת. אלא שנוצר פיצול בין אלה הרוצים במשטר אסלאמי שמרני ונוקשה ובין אלה החותרים למשטר אסלאמי ליברלי ופתוח יותר. כך, המשטר האסלאמי התאפיין מתחילתו בעימותים וניגודים פנימיים, אך הפעם היה הקרע עמוק יותר. מאז תחילת 2008 החל רפסנג'אני, ולאחריו חאתמי, לבקר את התנהלותו של אחמדי-נג'אד בתחום הכלכלי ובתחום מדיניות החוץ. החלטתם להתייבב מאחורי מועמדותו של מוסאווי נגד נשיא מכהן, שנהנה מתמיכתו הפומבית של המנהיג הרוחני, מלמדת על עומק הקרע בין הרפורמיסטים לשמרנים.

3. סדק בצמרת הדתית: בעת המשבר נחשף כי קבוצה חשובה של אנשי דת בכירים מסתייגת גם היא מהתנהלות המשטר ובכיריו ומעמדותיהם של חאמנהאי ואחמדי-נג'אד. הבולט ביניהם הוא האייתאללה חוסיין עלי מונתזרי, מבכירי אנשי הדת באיראן, שבשנות השמונים של המאה העשרים נחשב יורשו של חומייני, אך מאז נדחק לשולי הבימה. בעת המשבר יצא מונתזרי נגד שלטון הדיכוי והעריצות, וקרא לאנשי הדת הבכירים בערים הקדושות לצאת נגד הצמרת השלטת ולהשתמש בהשפעתם כדי להחזיר את השלטון לעם. נכונותם של אנשי דת אלה לחשוף קרע בצמרת הדתית נובעת מכמה סיבות: מהפגיעה במעמדם שלהם, מהסתייגותם ממנהיגותו של אחמדי-נג'אד, ואולי גם של חאמנהאי, ומרגישותם להלכי הרוח בציבור. להסתייגותם של אנשי דת בכירים מהתנהלות ראשי המשטר הייתה סיבה

חשובה נוספת: חיזוק מעמדם והשפעתם של "משמרות המהפכה" במערכת האיראנית. "המשמרות" החלו ככוח עילית שתפקידו העיקרי היה להגן על המשטר, אך במלחמת עיראק-איראן הם הפכו לכוח צבאי גדול שהשתתף בלחימה נגד צבא עיראק, ובשיאו היו בו יותר מ-700 אלף חיילים. לאחר המלחמה אורגן הכוח מחדש, וכיום זהו גוף צבאי גדול, המקביל לצבא הסדיר, ובו כ-120 אלף איש, ובמסגרתו גם חיל אוויר וצי, והוא אחראי גם ליחידות הטיילים. חשוב לא פחות, מאז שנות התשעים נעשו "המשמרות" לארגון הכלכלי החשוב במדינה, השולט בחברות כלכליות מרכזיות, ובכללן במגזר האנרגיה. בו בזמן הם נעשו כוח פוליטי מרכזי, כשהם מעורבים בפוליטיקה, ויוצאי הארגון תופסים עמדות חשובות בממשלה, בפרלמנט, במועצות עירוניות ומקומיות ובמגזר הכלכלי.

השפעתם הפוליטית של "המשמרות" נשענת על שליטתם בגופים כלכליים ועל השתלבותם בעמדות מפתח, על היותם משענת עיקרית של המשטר ועל היקף הציבור המזדהה עמם: במשך השנים התגייסו ל"משמרות" מיליוני צעירים

– לפי ההערכות, כעשרה מיליוני איראנים. "משמרות המהפכה", הכפופים למנהיג הרוחני, מתערבים בפוליטיקה, אף שהחוקה אוסרת את מעורבות הכוחות המזוינים בפוליטיקה. בעבר תמכו מפקדי "המשמרות" בפומבי בדיכוי הפגנות הסטודנטים, ובמשבר האחרון הם הביעו במפורש את התנגדותם לרפורמיסטים והגדירו את פעילותם "עוינת למהפכה". הנשיא אחמדי-נג'אד הוא יוצא "המשמרות", הוא שדאג לחזק את כוחם הפוליטי והכלכלי, ותמיכתם בו הביאה לבחירות ב־2005 ותרמה לה ב־2009. מהצד האחר, דווקא קצינים בכירים ב"משמרות" לא זכו לתמיכה מספקת מהם מול אחמדי-נג'אד, כנראה משום שחאמנהאי לא רצה בבחירות: בבחירות 2005 נכשל מוחמד בכר קאליבאף – לשעבר מפקד חיל האוויר של "המשמרות" וכיום ראש העיר טהראן – ובבחירות 2009 נכשל מוחסן רזאי, לשעבר מפקד "המשמרות".

עליית משקלם הפוליטי והכלכלי של "משמרות המהפכה" מדאיגה כמה מאנשי הדת הבכירים. "המשמרות" נאמנים ללא סייג למנהיג הרוחני, מסיבות דתיות, אך יש דיווחים שהם מתייחסים בחשדנות לממסד הדתי שניצב במוקד קבלת ההחלטות, שעה שהם סיכנו את חייהם להגנת המדינה והמשטר. על כל פנים, אפשר להניח שתהליך צבירת הכוח בידי "המשמרות" עשוי להיתפס כאיום פוטנציאלי בעיני הממסד הדתי, מחשש שמא אלה יהפכו לגורם עצמאי וינגסו בכוחו ובסמכותו. כך, הנשיא לשעבר רפסנג'אני – בעצמו איש דת בכיר – יצא בפומבי נגד השתלטותם של אנשי "המשמרות" על המערכת הפוליטית והכלכלית.

למשבר יוני 2009 יש משמעות נוספת: המנהיג הרוחני איבד משהו מסמכותו כמנהיג העליון, המונחת ביסוד המהפכה האסלאמית. מאז נבחר חאמנהאי למנהיג הרוחני, כשהחליף את חומייני ב־1989, הוא הקפיד להישאר מעל למחלוקות הפנימיות, ואולם לקראת בחירות יוני 2009 ולאחריהן הוא תמך בגלוי באחמדי-נג'אד, ובכך נעשה לצד בעימות. מאחר שאחמדי-נג'אד הוא דמות שנויה במחלוקת באיראן, הופנה חלק מזעם הציבור גם לעבר חאמנהאי, ובכך נפגעה סמכותו המוסרית. יותר מכול, סמכותו נפגעה מכך שאישים בכירים, גם בממסד הדתי, מערערים על התנהלותו, שמנהיגי הרפורמיסטים לא נשמעו לקריאתו להפסיק את ההפגנות ולקבל את תוצאות הבחירות ושהקריאות "מוות לדיקטטור" מופנות גם כלפיו.

יתר על כן, בעבר נקט חאמנהאי מדיניות של איזון פנימי ותמרון בין הקבוצות השונות בצמרת המשטר כדי לשמור על ליכודה. כך, ב־1997 וב־2001 הוא אפשר את בחירתו של חאתמי הרפורמיסט לנשיא, אך הניח לשמרנים לשלוט ברשות השופטת ובתקשורת. ב־2005 הוא תמך בבחירתו של אחמדי-נג'אד לנשיא, אך לא מנע את מינויו של יריבו העיקרי רפסנג'אני לראש שני הגופים בעלי ההשפעה: "מועצת המומחים" ו"המועצה לשמירת האינטרסים של המשטר", שלה הסמכות

למנות ולהדיח את המנהיג הרוחני. הפעם הוא נטש את גישת האיזון והפשרה, והטיל את כובד משקלו לטובת המחנה הרדיקלי.

הסיבות להחלטתו של חאמנהאי לצאת נגד מנהיגי הרפורמיסטים ולתמוך באחמדי-נג'אד השנוי במחלוקת אינן ברורות דיין. ייתכן כי חשש שמא ניצחון הרפורמיסטים בנסיבות הנוכחיות של תסיסה מעמיקה, וכאשר גם אנשי דת בכירים מסתייגים מאחמדי-נג'אד, יופנה נגדו, יפגע במעמדו שלו כמנהיג הרוחני ויזעזע את המשטר. על כל פנים, התוצאה של התנהלותו של חאמנהאי היא פגיעה במעמד הציבורי, בלגיטימיות וביכולת התמרון של המנהיג הרוחני. על רקע זה התקבלו דיווחים כי בצמרת המשטר התפתחו חילוקי דעות בעקבות הבחירות בדבר היחס לאחמדי-נג'אד וכי יש הדורשים להגביל את עצמאותו, הן עקב דימויו השלילי בציבור והן עקב קשריו ל"משמרות המהפכה". אם דיווחים אלה נכונים, אין להוציא מכלל אפשרות שחאמנהאי ייצור חיץ בינו ובין הנשיא ויגביל את חופש הפעולה שלו כדי לשקם את מעמדו שלו.

המשטר האיראני לאן?

משבר יוני 2009 הציב אתגר חמור בפני המשטר האיראני, אך לא פגע במידה משמעותית ביציבותו. לאורך כל המשבר המשטר שלט במצב, לא ויתר על עמדותיו, ואף לא היה קרוב לכך. בתוך זמן קצר יחסית עלה בידו לבלום את תנועת המחאה, בלי שנאלץ להפעיל את כל האמצעים אשר היו בידיו. המשטר ממשיך ליהנות מתמיכתם של מיליוני איראנים, בעיקר מהשכבות הנמוכות ובאזורים הכפריים. יש לו ניסיון רב-שנים בדיכוי הפגנות ומהומות. לרשותו ארגונים צבאיים וצבאיים למחצה – ובראשם "משמרות המהפכה", מיליציות הבאסיג' ומנגנוני מודיעין וביטחון פנים – שייעודם הראשון במעלה הוא להגן עליו, והם עושים זאת ביעילות ובנחישות. ככל הידוע, בפעילותם במשבר לא ניכרו סדקים או גילויי סרבנות או אי-נאמנות בשורותיהם, ובעקבות המשבר אורגנה המיליציה מחדש כדי לשפר את יעילותה.

ואף על פי כן, המשבר עמוק משום שיש לו פנים רבים. הומחש כי ציבור גדול מאוד באיראן רוצה גישה והתנהלות אחרות מצד המשטר. נוצר קרע הן בצמרת הפוליטית והן בצמרת הדתית. מחנות שני הצדדים והקיטוב ביניהם נעשו ברורים ומוכרים יותר. עוצמת המחאה העלתה אותה למדרגה גבוהה יותר מאשר לפני יוני 2009. המשטר איבד מהלגיטימיות שלו הן במערכת הפנימית והן בזירה החיצונית. עד כה נשענה הלגיטימציה שלו בעיקר על הדבקות בתורה המהפכנית ובערכי האסלאם; לאחר יוני 2009 היא נשענת במידה רבה על הכוח, ההפחדה וההרתעה. חאמנהאי איבד מסמכותו המוסרית וממעמדו כחכם ההלכה הבכיר שאין עוררין על פסיקתו, ואחמדי-נג'אד הוא אישיות שנויה במחלוקת ושנוא

על חלק ניכר מהציבור. אלה קרעים שהפעלת יד קשה בלבד לא תאחה אותם ולא תכיל את התסיסה. בינתיים המשטר מאמץ גישה של הפחדה והרתעה כלפי הרפורמיסטים, אך אין להוציא מכלל אפשרות שבעתיד יצטרך לשקול גם גישה של פיוס ופשרה כלפיהם.

המחנה הרפורמיסטי לא השיג את מטרותיו במשבר יוני 2009, בעיקר משום שלא נוצרו תנאים מספיקים לשינוי. המחאה לא הייתה מאורגנת וחסרה מנהיגות נחושה וכריזמטית. ההפגנות היו במידה רבה ספונטניות, ללא מערכת ארגונית מאחוריהן. ראשי הרפורמיסטים לא הציגו תפיסה חלופית מגובשת, שבעזרתה היה אפשר להניע המונים לאורך זמן מול כוח ברוטלי. הדמות הבולטת בתקופת המשבר במחנה הרפורמיסטי, מיר-חוסין מוסאווי, עדיין אינו נתפס כמנהיג היכול להוביל את השינוי המבוקש, אולי משום שהיה מחוץ לזירה הפוליטית בעשרים השנים הקודמות, ואולי משום שעברו כראש ממשלה בעת שלטון חומייני, באחת התקופות החשוכות ביותר בתולדות המשטר, אינו מעניק לו דימוי של רפורמיסט אמתי. האישים הבולטים האחרים בקרב הרפורמיסטים אינם אטרקטיביים יותר. רפסנג'אני גם הוא אינו נתפס כרפורמיסט אמיתי, והוא מוכר בציבור כמושחת שניצל את מעמדו הבכיר לעשיית הון. חאתמי היה התקווה הגדולה של דורשי השינוי, כשנבחר לנשיא ב-1997, אך הוא אכזב את תומכיו, נתפס כחלש, ולא מצא את הכלים להביא את השינוי.

למרות הכישלון, לא תיעלם התסיסה. תנועת המחאה אינה קיקיונית, ויש לה תמיכה חזקה בקרב הדור הצעיר ובציבור הרחב בכלל, ואף בקרב כמה מאנשי הדת הבכירים. היא משקפת רצון אמיתי בשינוי, ולכן היא תחפש ותמצא אפיקי ביטוי, אלימים ולא אלימים, ומפעם לפעם תתפרץ החוצה, באורח מאורגן או ספונטני, כשהיו הזדמנויות לכך. מאחר שהמצב הכלכלי אינו עומד כנראה להשתפר במידה ממשית בעתיד הקרוב, הוא עשוי לתרום להעמקת הקרע בין המשטר לדור הצעיר. לפיכך הפוטנציאל של שינוי באופיו של המשטר ימשיך להתקיים. השינוי עצמו יוכל

לבוא כאשר ייווצר שילוב בין הופעת מנהיגות מובילה וכריזמטית, ארגון ממוסד של המחאה ונחישות שלא להירתע מהפעלת כוח על ידי המשטר. הדבר לא יקרה כנראה בעתיד הקרוב, ואי-אפשר לקבוע מתי יקרה, אך קיימת סבירות גבוהה שהשינוי יגיע בסופו של דבר. אם יחול השינוי, אירועי יוני 2009 עשויים להירשם במבט לאחור כציון דרך חשוב בדרך אליו.

תנועת המחאה אינה קיקיונית, יש לה תמיכה חזקה בקרב הדור הצעיר ובציבור הרחב בכלל, ואף בקרב כמה מאנשי הדת הבכירים.

התערבות מבחוץ לא תסייע הרבה להשגת השינוי באיראן. הפעלת אמצעי חתרנות, גורמי אופוזיציה ותעמולה על ידי מדינות מערביות לא תתרום כנראה לחיזוק ההתנגדות לשלטון השמרנים. סנקציות כלכליות משמעותיות ייצרו לחץ

על המשטר, אך ספק אם יביאו להתארגנות פנימית פעילה נגדו. כאשר יחול השינוי באופי המשטר באיראן ובגישתו – הוא יהיה תוצאה של תהליכים פנימיים, ולא של מעורבות חיצונית.

מהן השלכות המשבר על מדיניות החוץ של המשטר? אין לצפות שהמשטר ישנה את גישתו בסוגיות חוץ וביטחון, משום שאלה לא תרמו להתפרצות התסיסה, ולכן אין לחץ פנימי ממשי על המשטר לנקוט מדיניות שונה בסוגיות מרכזיות. ברמה הטקטית, המשטר עלול להקשיח את עמדותיו. הוא יחפש הישגים מהירים ובולטים בתחומי תכניות הגרעין והטילים ובתחומי ההתעצמות הצבאית כדי להטות את תשומת הלב מהמצוקה הפנימית. לפיכך אם למשבר הפנימי תהיה השפעה בכלל, היא עלולה לתרום להצגת עמדה קשוחה בסוגיית הגרעין, שעיקרה אי-ויתור על המשך העשרת אורניום באיראן.

בו בזמן, למשבר עשויה להיות השפעה על הפעלת סנקציות נגד המשטר עקב עמדתו בסוגיית הגרעין. חשיפת השבר בין המשטר לחלק מהעם האיראני עשויה להגביר את רגישותו ואת פגיעותו ללחצים ולסנקציות כלכליות משום שהמצוקה הכלכלית היא אחת הסיבות החשובות להתפרצות התסיסה נגד המשטר. מבחינה נוספת, אמנם ממשלות המערב החליטו, לאחר התלבטות, לפתוח בהידברות הישירה עם איראן בסוגיית הגרעין, והן מוכנות להגיע להסכם עמה לגבי העשרת האורניום, למרות המשבר הפנימי. ואולם תחושת הניכור במערב כלפי המשטר האיראני עקב הדיכוי בכוח של המחאה עשויה להגביר את נכונותן להחמיר את הסנקציות המוטלות עליו, אם ההידברות תיכשל בסופו של דבר.

אין לצפות שהמשטר ישנה את גישתו בסוגיות חוץ וביטחון, משום שאלה לא תרמו להתפרצות התסיסה. אין לחץ פנימי ממשי על המשטר לנקוט מדיניות שונה בסוגיות מרכזיות.